

Recent geweld illustreert failliet NAVO-oplossing

Een jaar na de oorlog is de vrede nog ver weg in Kosovo

Johan van den Hout

Kosovska Mitrovica, een stad in het noorden van Kosovo bij de grens met Servië, is de laatste weken prominent in het nieuws. En terecht, want hier wordt een belangrijk deel van het Kosovo-probleem in een notendop duidelijk. De berichtgeving is echter

veelal gericht op de incidenten en minder op de analyse. In *Spanning* probeert buitenlandmedewerker Johan van den Hout van het P-team daar wat aan te doen met dit verhaal.

Mitrovica wordt gescheiden door een rivier waarvan ten noorden vooral Serviërs wonen en ten zuiden Albanen. De brug tussen beide delen is al maandenlang toneel van strijd. Albanen eisen toegang tot het noorden, waar een deel van hen oorspronkelijk vandaan komt. De Serviërs, bang voor aanslagen, verzetten zich hiertegen. Onlangs raakten 13 Franse KFOR-soldaten en tientallen burgers gewond toen tijdens een demonstratie enkele handgranaten werden geworpen. De eerste conclusie ligt voor de hand. Als Mitrovica model staat voor Kosovo, dan is de multi-etnische, democratische samenleving – het politieke doel van de NAVO-oorlog – definitief failliet. Het slechts symbolisch ontwapende UCK heeft geenszins afstand genomen van haar politieke eis voor een onafhankelijk Kosovo.

Vorig jaar al lieten Albanese commandanten weten desnoods tegen de NAVO te zullen vechten om dat te bereiken. Na de Serviërs beschouwen nu ook de Albanen de NAVO als een bezettingsmacht. De spanningen in Mitrovica zijn overigens niet recent ontstaan. Al in juni (twee weken na het beëindigen van de oorlog) had KFOR grote moeite een grote groep Albanen te verhinderen Noord-Mitrovica binnen te trekken.

Dat KFOR niet in staat is gebleken een einde te maken aan de gewelddadigheden, tekent het failliet van de ambitie om met militaire middelen vrede af te dwingen. Maar in plaats van dit in te zien, beperkt de NAVO zich ertoe Milosevic alle schuld van de spanningen in de schoenen te schuiven. En wellicht hebben zowel Servië als het

UCK – ieder met hun eigen motieven – baat bij onrust in het gebied, maar dat is dan toch vooral de realiteit waarin geopereerd moet worden. Albanese rebellen stoken het nationalistische vuurtje op in overwegend Albanese dorpen vlak over de grens in Servië; een tactiek die herinnert aan de herfst van 1998 in Kosovo. Servië reageert vooralsnog terughoudend maar stuurt (althans volgens de NAVO) wel al extra troepen naar het gebied. Het ziet er dus niet naar uit dat de problemen snel opgelost zullen worden. Integendeel, een escalatie naar Servië dreigt. Daarnaast tekent zich ook steeds scherper een tegenstelling af tussen de VS en de Europese NAVO-leden. Amerika doet er alles aan de Europeanen als incompetent af te schilderen en gebruikt daarbij de omstandigheid dat Mitrovica in de zone ligt waar Frankrijk het comman-

do voert. In de discussie over een eigen Europese defensie vreest de VS voor het verlies van haar hegemonie over veiligheidsvraagstukken in Europa en de rol van de NAVO hierin.

De VN – die met haar politiemacht eigenlijk verantwoordelijk is voor rust en orde in Mitrovica – wordt voor de zoveelste maal gemarginaliseerd. Van de beloofde 5000 politieagenten zijn er nog maar 2000 in Kosovo gestationeerd. Nederland levert om precies te zijn één agent aan de VN-macht in Kosovo. Met zo'n gebrek aan middelen kan de VN haar opdracht niet waarmaken en wordt ze daarmee – na het passeren van de Veiligheidsraad bij de oorlog van vorig jaar – voor de tweede maal opzij geschoven en eveneens als incompetent afgeschilderd.

Mitrovica is de 'hot spot' in Kosovo. Van alle betrokken partijen liggen hier de zenuwen open. Wat steeds 'de' internationale gemeenschap heet, is een coalitie van verschillende landen met verschillende agenda's. Ook de ambities van Servië en het UCK zijn door de oorlog niet per se veranderd. Mitrovica is al met al een toetssteen van waar verschillende wegen naar verschillende mislukkingen kunnen leiden.

De laatste oorlog

De laatste oorlog heet het boek dat Jan Marjijnissen en Karel Glasstra van Loon geschreven hebben over de oorlog van 1999 in Kosovo. Het boek bevat de weerslag van gesprekken met onder andere Lord Carrington, Rob de Wijk, Noam Chomsky en Hans van den Broek en een essay van de schrijvers. Het ligt in de boekwinkels vanaf 25 april en kost f 29,90.

